

AN MAOIRSEOIR EORPACH AR CHOSAINT SONRAÍ

Achoimre ar Thuairim an Mhaoirseora Eorpaigh um Chosaint Sonraí maidir leis an Moladh maidir le Cinneadh Comhairle lena n-údaraitear oscailt caibidlíochta thar ceann an Aontais Eorpaigh do choinbhinsiún de chuid Chomhairle na hEorpa maidir le hintleacht shaorga, cearta an duine, daonlathas agus riail an dlí

(2022/C 458/04)

(Tá téacs iomlán na Tuairime seo le fáil i mBéarla, i bhFraincis agus i nGearmáinis ar shuíomh gréasáin MECS <https://edps.europa.eu>)

An 18 Lúnasa 2022, d'eisigh an Coimisiún Eorpach Moladh maidir le Cinneadh Comhairle lena n-údaraitear oscailt caibidlíochta thar ceann an Aontais Eorpaigh do choinbhinsiún de chuid Chomhairle na hEorpa maidir le hintleacht shaorga (AI), cearta an duine, daonlathas agus riail an dlí (“an coimbhinsiún”), de bhun Airteagal 218 TFEU.

Ag féachaint do nádúr ‘trasteorann’ na hintleachta saorga, fáiltíonn an MECS roimh an gcuspóir ginearálta, atá á shaothrú ag Comhairle na hEorpa, roimh an gcéad ionstraim idirnáisiúnta atá ceangailteach ó thaobh an dlí de maidir le hintleacht shaorga a mhionsaothrú, bunaithe ar chaighdeáin Chomhairle na hEorpa maidir le cearta an duine, an daonlathas agus riail an dlí. Dá réir sin, tacaíonn an MECS le hoscailt na hidirbheartaíochta thar ceann an Aontais don choinbhinsiún, agus fáiltíonn sé roimh ról an Aontais AI iontaofa a chur chun cinn atá ag teacht le luachanna an Aontais.

Tugann an MECS dá aire go rialófaí ábhar an choinbhinsiúin san AE leis an Acht AI atá beartaithe, agus admhaíonn sé aidhm an Choimisiúin a chinntiú go bhfuil an coimbhinsiún comhoiriúnach leis an Acht AI atá beartaithe, ag cur forbairtí amach anseo sa phróiseas reachtach san áireamh. Measann an MECS, áfach, gur deis thábhachtach é an coimbhinsiún chun an **tAcht AI atá beartaithe a chomhlánú** trí chosaint chearta bunúsacha gach duine a ndéanann córais AI difear dóibh a neartú agus, dá bhrí sin, molann sé go soláthraíonn an coimbhinsiún cosaintí soiléire láidre do na daoine a dtéann úsáid córais AI i bhfeidhm orthu.

I bhfianaise an méid thuas, déanann an MECS ceithre phríomh-mholadh maidir leis na treoracha idirbheartaíochta:

- ba cheart go dtabharfadh na cuspóirí ginearálta maidir le hidirbheartaíocht an choinbhinsiúin níos mó suntais do na cosaintí agus na cearta atá le cur ar fáil do na daoine aonair - agus do ghrúpaí daoine aonair - faoi réir córais AI, de réir príomhfhocas agus chuspóirí Chomhairle na hEorpa;
- ba cheart tagairt fhollasach do chomhlíonadh an choinbhinsiúin le creat dlíthiúil reatha an AE maidir le cosaint sonraí a áireamh i dtreoir shonrach;
- de réir an chur chuige bunaithe ar riosca, ba cheart an cuspóir toirmeasc a fhorchur ar chórais AI a bhfuil rioscaí do-ghlactha ag baint leo;
- ba cheart don choinbhinsiún glacadh cosanta sonraí a chur chun cinn trí dhearadh agus trí chur chuige réamhshocraithe ag gach céim de shaolré na gcórais AI.

Ina theannta sin, cuireann an Tuairim tuilleadh moltaí ar fáil maidir le cuimsiú i gcoinbhinsiún na n-íoschoimircí nós imeachta, chomh maith le híoscheanglais maidir le trédheacht, míitheacht agus ininiúchtacht, meicníochtaí comhlíonta agus rialaithe, maidir le comhar trasteorann idir údarais inniúla atá le hainmniú ag na páirtithe sa choinbhinsiún chun maoirseacht a dhéanamh ar na cosaintí agus na cearta atá le soláthar de réir an choinbhinsiúin.

1. RÉAMHRÁ

1. An 18 Lúnasa 2022, d'eisigh an Coimisiún Eorpach Moladh maidir le Cinneadh Comhairle lena n-údaráítear oscailt caibidlíochta thar ceann an Aontais Eorpaigh do choinbhinsiún Chomhairle na hEorpa maidir le hintleacht shaorga (AI), cearta an duine, daonlathas agus riail an dlí ⁽¹⁾, de bhun Airteagal 218 TFEU (“an Moladh”).
2. Is é cuspóir an Mholta oscailt na caibidlíochta thar ceann an Aontais a údarú do choinbhinsiún Chomhairle na hEorpa amach anseo maidir le AI, cearta an duine, daonlathas agus riail an dlí (“an coimbhinsiún”), teoracha idirbheartaíochta a ghlacadh agus an Coimisiún a ainmniú mar idirbheartaí an Aontais ⁽²⁾
3. Sa mheabhrán mínithe ⁽³⁾, leagann an Coimisiún béim ar an idirbheartaíocht don choinbhinsiún a bhaineann le hábhair a thagann faoi inniúlacht eisiach an Aontais, freisin mar gheall ar an bhforluí suntasach idir ‘dréacht nialasach’ an choinbhinsiúin a scaip an Coiste um Intleacht Shaorga (CAI) Chomhairle na hEorpa, ar thaobh amháin, agus ar thogra an Choimisiúin maidir le rialachán maidir le AI (‘an tAcht AI beartaithe’) ⁽⁴⁾, ar an lámh eile, maidir lena scóip agus a n-ábhar ⁽⁵⁾.
4. Léiríonn an meamram mínithe ⁽⁶⁾ don Mholadh go bhfuil sé beartaithe ag an ‘dréacht nialasach’ na forálacha seo a leanas a chur san áireamh:
  - cuspóir agus scóip an choinbhinsiúin (creat);
  - sainmhínithe do chóras AI, saolré, soláthraí, úsáideoir agus ‘ábhar AI’;
  - bunphrionsabail áirithe, lena n-áirítear cosaintí nós imeachta agus cearta d’ábhair AI a bhainfeadh le gach córas AI, beag beann ar a leibhéal riosca;
  - bearta breise don earnáil phoiblí chomh maith le córais AI a chuireann leibhéal riosca “do-ghlactha” agus ‘suntasacha’ riosca a shainaithnítear ar bhonn modheolaíochta measúnaithe riosca agus tionchair (le leagan amach níos déanaí in iarscríbhinn leis an gcoimbhinsiún);
  - meicníocht leantach agus comhoibríthe idir na páirtithe;
  - forálacha deiridh, lena n-áirítear féidearthacht do Bhallstáit an AE dlí an AE a chur i bhfeidhm ina gcaidreamh frithpháirteach maidir le hábhair a chumhdaítear leis an gcoimbhinsiún agus féidearthacht don Aontas géilleadh don choinbhinsiún.
5. Léiríonn an Moladh, faoi aithrisí (6) agus (7), go bhféadfadh conclúid an choinbhinsiúin difear a dhéanamh do rialacha an Aontais atá ann cheana agus intuartha. Chun sláine dhlí an Aontais a chosaint agus comhsheasmhacht a chinntiú idir rialacha an dlí idirnáisiúnta agus dlí an Aontais, ba chóir údarú a thabhairt don Choimisiún idirbheartaíocht a dhéanamh ar an gcoimbhinsiún thar ceann an Aontais.
6. Eisítear an Tuairim seo ó MECS mar fhreagairt ar chomhairliúchán a rinne an Coimisiún Eorpach an 18 Lúnasa 2022, de bhun Airteagal 42(1) RGCS ⁽⁷⁾. Fáiltíonn an MECS roimh an tagairt don chomhairliúchán seo i Réamhathris 8 den Mholadh.

8. CONCLÚIDÍ

49. I bhfianaise na méide thuasluaite, déanann an MECS na príomh-mholtaí seo a leanas:

- (1) *níos mó suntais a thabhairt don chuspóir “leibhéal ard cosanta ar chearta an duine agus ar chaomhnú luachanna Eorpacha a chinntiú”, de réir chineál agus sainordú Chomhairle na hEorpa.*

⁽¹⁾ COM(2022) 414 final

⁽²⁾ COM(2022) 414 final, lch. 3.

⁽³⁾ COM(2022) 414 final, lch. 5.

⁽⁴⁾ Togra le haghaidh Rialacháin lena leagtar síos rialacha comhchuibhithe maidir le hintleacht shaorga (An tAcht um Intleacht Shaorga) agus lena leasaítear gníomhartha reachtacha áirithe de chuid an Aontais, cluiche ceannais COM(2021) 206.

⁽⁵⁾ Féach freisin aithris (5) den Mholadh.

⁽⁶⁾ COM(2022) 414 final, lgh. 2 agus 3.

⁽⁷⁾ Rialachán (AE) 2018/1725 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Deireadh Fómhair 2018 maidir le daoine nádúrtha a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil ag institiúidí, comhlachtaí, oifigí agus gníomhaireachtaí an Aontais agus maidir le saorghluaiseacht sonraí den sórt sin, agus lena n-aighairtear Rialachán (CE) Uimh. 45/2001 agus Cinneadh Uimh. 1247/2002/CE (IO L 295, 21.11.2018, lch. 39).

- (2) an focal “lena n-áirítear” a scriosadh i ndiaidh “dlí margaidh aonair an AE agus réimsí eile dlí” i dtreoracha (5) agus (11), chun idirghníomhú idir prionsabail ghinearálta agus cearta bunúsacha a léiriú níos fearr, ar thaobh amháin, agus dlí tánaisteach (dlí margaidh aonair an AE agus réimsí eile dlí), ar an lámh eile.
- (3) treoir shonrach a chur leis lena meabhraítear an riachtanas an chothromaíocht cheart a bhaint amach idir leas an phobail agus leasanna na ndaoine atá faoi réir córais AI, chun a chinntiú go gcomhlíonfar go hiomlán na cearta chun príobháideachais agus chun sonraí pearsanta a chosaint, chomh maith le cearta bunúsacha eile atá i gceist, go háirithe an ceart chun toimhde a dhéanamh ar neamhchiontacht agus ar thriail chóir, an ceart chun dea-riaracháin agus prionsabal an neamh-idirdhealaithe.
- (4) a shonrú i dtreoir gur cheart don choinbhinsiún cosaintí agus cearta nós imeachta íosta áirithe a sholáthar do na daoine a ndéanann úsáid na gcóras AI difear dóibh.
- (5) a shonrú i dtreoir gur cheart don choinbhinsiún foráil a dhéanamh maidir le híoscheanglais maidir le trédhearcacht, mínitheacht agus ininiúchtaeacht na gcóras AI.
- (6) a chur san áireamh i dtreoir (14) ní mór an tsonraíocht a bhaineann le rioscaí sochaíocha/grúpa a bhaineann le córais AI a mheas agus a mhaolú freisin.
- (7) chun a shonrú sna treoracha idirbheartaíochta gur cheart cosc a chur ar chórais AI áirithe, rioscaí do-ghlactha a chruthú, chomh maith le liosta táscach de chórais AI den sórt sin a sholáthar.
- (8) treoir idirbheartaíochta a chur san áireamh ar dá réir ba cheart don choinbhinsiún glacadh cosanta sonraí a chur chun cinn trí dhearadh agus trí chur chuige réamhshocráithe ag gach céim de shaolré na gcóras AI.
- (9) chun ábhar na treorach (17) a shonrú mar seo a leanas:
  - ní mór measúnú comhréireachta tríú páirtí ex ante a dhéanamh le haghaidh AI ardriosca;
  - ba cheart go mbeadh na córais AI ardriosca faoi réir nós imeachta measúnaithe comhréireachta nua aon uair a tharlaíonn athrú suntasach;
  - sonraigh cuspóir agus éifeacht dhlíthiúil na ndeimhnithe;
  - sonraigh gur féidir le caighdeáin theicniúla, ar thaobh amháin, tionchar dearfach a imirt ar chomhchuibhiú táirgí agus seirbhísí; Ar an lámh eile, is é an ról atá acu sonraíochtaí teicniúla rialacha atá bunaithe cheana féin de réir dlí a sholáthar.
- (10) treoir a chur san áireamh ar dá réir ba cheart don choinbhinsiún foráil a dhéanamh go gcaithfear cumhachtaí leordhóthanacha imscrúdaithe agus forfheidhmithe a dheonú d’údaráis mhaoirseachta inniúla.
- (11) treoir idirbheartaíochta a chur leis a bhfuil sé mar aidhm aici a chinntiú go n-éascaíonn agus go spreagann an coinbhinsiún comhoibriú trasteorann idir údaráis inniúla.

An Bhruiséil, 13 Deireadh Fómhair 2022.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI